

Asia: VN/20498/2021

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi elinympäristöjen kunnostus- hoito- ja ennallistamishankkeisiin vuosina 2021-2030 myönnettävästä valtionavustuksesta

Valtioneuvoston asetus elinympäristöjen kunnostus- hoito- ja ennallistamishankkeisiin vuosina 2021-2030 myönnettävästä valtionavustuksesta

Yleiset kommentit asetusluonnoksesta ja perustelumistiosta. Käsittelyn helpottamiseksi pykäliin kohdistuvat kommentit pyydetään jättämään pykäläkohtaisten otsikoiden alle.

Kuntaliitto kiittää lausuntopyyntöä ja lausuu seuraavaa:

Asetus on yleisesti kannatettava, ja on hienoa että kunnille ja järjestöille annetaan mahdollisuus hakea valtionavustuksia luonnon monimuotoisuutta parantaviin ja turvaaviin hankkeisiin. Asutus mahdollistaa myös hankkeiden pitkäjänteisen suunnittelun, sillä sen on tarkoitus olla voimassa 2030 asti siten, että haku on auki n. 2-3 vuoden välein.

Järjestöt, joissa kunnat ovat jäseninä, toimivat usein kuntien tukena luonnon monimuotoisuutta parantavien hankkeiden hakemissa ja käytännön toteutuksessa. Siksi on hyvä, että samassa haussa sekä kuntien että järjestöjen on mahdollista hakea avustusta.

Avustusten kokonaissumman on oltava riittävä, jotta mahdollisimman suuri osa avustusta hakevista saa tukea. Avustustason säilyminen hallituskauden vaihtuessa on myös turvattava.

On tärkeää, että asetus ei liikaa rajaa rahoitettavia hankkeita, vaan mahdollistaa erilaiset hankkeet erilaisiin kuntiin, eikä aseta kuntia keskenään eriarvioiseen asemaan. Luonnon monimuotoisuuden eteen tehtävä työ on tarpeen kaikissa kunnissa, mutta toimet ja niiden laajuus näkyvät eri kunnissa eri tavalla. Kuntien tuleekin kyetä osallistua monimuotoisuustyöhön omista lähtökohdistaan - niin luonnon kuin taloudenkin lähtökohdista.

Taloushaasteissa kamppailevilta kunnilta tulee edellyttää mahdollisimman pientä omarahoitusosuutta, ja hakukriteerien tulee olla selvät ja läpinäkyvät.

1 § Soveltamisala

Kommentit 1 § ja siihen liittyvä osuus perustelumuistiosta

Ei huomautettavaa.

2 § Määritelmät

Kommentit 2 § ja siihen liittyvä osuus perustelumuistiosta

Ei huomautettavaa.

3 § Valtionapuviranomainen

Kommentit 3 § ja siihen liittyvä osuus perustelumuistiosta

Ei huomautettavaa.

4 § Avustettavat hankkeet

Kommentit 4 § ja siihen liittyvä osuus perustelumuistiosta

Avustusta tulisi voida hakea myös luontokohteiden virkistyskäytön rakenteiden kehittämiseen, sillä rakenteet edistävät myös monimuotoisuutta estäessään maaston kulumista ja rajatessaan liikkumista herkimmissä kohteissa. Käytännössä voi olla hyvin vaikeaa erotella mikä on arvokkaita luontokohteita suojaava välttämätön rakenne ja mikä samalla myös virkistyskäyttöä tukeva rakenne.

Kuntien lähivirkistysalueiden kehittämisen avustushaku oli todella suosittu, ja tukea ei riittänyt kaikkiin toteutuskelpoisiin hankkeisiin. Tarve lähivirkistysalueiden kehittämiseen on edelleen olemassa, koska käyttäjäpaine ja alueiden suosio on kasvanut merkittävästi viime vuosina.

Pykälässä jää epäselväksi, voiko samalla kohteella saada tukea useamman kerran eri hakukierroksilla. Asiaa tulisi täsmentää, kohteiden hoito saattaa vaatia pitkäaikaisia toimenpiteitä.

Hankkeiden suunnittelu ja avustuksen haku kunnissa joudutaan usein tekemään ulkopuolisin asiantuntijavoimin, ja suunnittelukustannukset jo voivat olla merkittäviä. Asetusluonnoksessa on jossain määrin epäselvää, myönnetäänkö avustusta hankkeiden suunnittelukustannuksiin, tätä tulee selkeyttää.

5 § Avustuksen myöntämisen yleiset edellytykset ja rajoitukset

Kommentit 5 § ja siihen liittyvä osuus perustelumuistiosta

Avustusten myöntämisen kriteerien tulee olla mahdollisimman selkeät ja läpinäkyvät. Kunnat tarvitsevat opastusta ja neuvontaa avustuksen hakemiseen, ettei pelkästään ulkopuolisten ammattilaisten laatimilla hakemuksilla ole mahdollista menestyä avustushaussa. Kunnissa on hyvin eritasoisia resursseja ja osaamista luonnon monimuotoisuustyöhön ja hakemusten tekemiseen.

6 § Avustuksen hakija

Kommentit 6 § ja siihen liittyvä osuus perustelumuistiosta

Avustuksen saajien lista on kattava. On hyvä, että hankkeen toteuttajana voi olla myös kuntien rahoittama organisaatio tai useamman kunnan taikka järjestön konsortio. Avustuksen mahdollisina hakijatahoina on syytä pitää vain pykälässä mainitut, eikä laajentaa mahdollisten hakijoiden joukkoa.

7 § Avustuksen enimmäismäärä

Kommentit 7 § ja siihen liittyvä osuus perustelumuistiosta

Avustuksen omarahoitusosuuden kunnille tulee olla mahdollisimman pieni. Haastavissa taloudellisissa tilanteissa olevien kuntien on hyvin vaikeaa tehdä luonnon monimuotoisuustyötä, jos omarahoitusosuus on suuri.

Luonnonsuojelulain mukaan kunnan tulee edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan, mutta tässä avustushaussa tarkoitettu luonnon monimuotoisuustyön tekeminen on kuitenkin kunnille vapaaehtoista ja vaatii lisäresursseja.

Perustelumuistion mukaan kunnat voisivat käyttää omarahoituksena esimerkiksi henkilöstönsä hankkeeseen liittyviä palkkakustannuksia tai hoitotoimien yhteydessä syntyviä puunmyyntituloja. Tämä on hyvä täsmennys.

8 § Hyväksyttävät kustannukset

Kommentit 8 § ja siihen liittyvä osuus perustelumuistiosta

Perustelumuistion mukaan avustettavassa hankkeessa voisi syntyä kustannuksia vain hankkeen toteuttamisen aikana siitä lähtien, kun ELY-keskus olisi tehnyt hanketta koskevan valtionavustuspäätöksen. Aikaisemmin syntyneitä kustannuksia ei voisi laskuttaa hankkeelta eikä laskea avustushankkeen omarahoitusosuuteen.

Tämä on ongelmallista kuntien hakuihin, sillä jo hankkeen suunnitteluun ja avustushakuun saatetaan joutua palkkaamaan ulkopuolista asiantuntija-apua eikä hakemusta voida tehdä pelkkänä virkatyönä. Tämä asettaa erilaiset kunnat eriarvoiseen asemaan, sillä kaikissa kunnissa ei ole riittävää asiantuntemusta luonnon monimuotoisuustyöhön. Asetusta tulisi muuttaa siten, että avustuksen saaminen jälkikäteen myös näihin valmisteleviin töihin olisi mahdollista, jos hanke muuten todetaan avustuskelpoiseksi.

9 § Voimaantulo

Kommentit 9 § ja siihen liittyvä osuus perustelumuistiosta

Asetuksen nopea voimaantulo on kannatettavaa, jotta kunnat pääsevät hakemaan rahoitusta mahdollisimman pian jo kesän maastokaudella suunnittelemiinsa hankkeisiin.

Maasilta Tommi
Suomen Kuntaliitto ry - Yhdyskunta ja ympäristö -yksikkö